

Pr. Neculai Cojocariu

TREI ZILE ÎN RAI

Da, am fost contemporan cu Sfinții!

DOXOLOGIA

Iași, 2025

*Când eram copil, știam să zbor cu îngerii;
nu am dovezi, dar îmi aduc bine aminte.*

După o săptămână de foc – coasă și fân – la început de august, când soarele parcă se topise și curgea pe pământ, sâmbătă, 6 aug 1977, primenit ca pentru întâlnirea cu Hristos, porneam spre biserica satului.

Și-apoi nu era un sat oarecare, ci unul mare, vesel, cu flăcăi și fete mândre, care știau a învăța hora, dar și suveica, de vuia satul. Cu o biserică frumoasă și niște preoți și dascăli de făceau multă cinste satului, cum scria mai deunăzi Nică a lui Ștefan a Petrei la vârsta când se hrănea din amintirile copilăriei. De la biserică nu era loc să lipsești, căci părintele Mihai Vizitiu, fiind dedicat trup și suflet Bisericii și Școlii, era profesor și director la seminarul de la Neamțu, unde eram elev în anul al III-lea.

Am intrat în biserică pentru închinare. Era tot așa cum o știam și în somn: caldă, ocrotitoare, primitoare ca o bunică. Am dat, cu respect, binețe părintelui Nicușor Cosma, cerând binecuvântare. Preot sfânt și blând, avea mare har

în a dezlega copiii de giumbușlucuri, iar pe mame și bunici, de acreala plânsului.

Cu doar o seară înainte, ne-am regăsit amândoi la o stare de vorbă despre căutările Cerului și ale pământului, ce își făceau loc în suflet adolescentin.

Știindu-mi frământările, îmi spune zâmbind în subînțelesuri:

— Vezi, părintele Mihai a plecat în concediu în Botoșaniul natal! Dacă vrei să mergi la vreo mănăstire...

N-am stat mult pe gânduri și, în câteva clipe, eram în autobuzul mare, articulat și plin de suflete care venea alene dinspre Târgu-Neamț, legănat de dealurile Agapiei.

Aici îl cunoșteam pe preotul monah Veniamin Palaghiu, duhovnicul mănăstirii, care, cunoscându-mi situația de acasă (eram trei frați orfani de tată), îmi dăruia, la început de toamnă, un bănuț necesar pentru noul an școlar.

În sărbătoarea aceea, părintele Veniamin – Dumnezeu să-l ierte! – slujea la biserica de lemn „Adormirea Maicii Domnului”, aflată în imediata apropiere a bisericii „Sfinții Arhangheli”, pictată de Grigorescu. Când mă zărea în biserică, părintele mă invita la începutul Sfintei Liturghii în Sfântul Altar pentru a mă obișnui cu rânduiala Liturghiei și a cânta Apostolul.

La sărbătoarea aceea, un bărbat smerit, aflat între două vârste, cu chip bonom și roșcovan, a stat în genunchi întreaga Sfântă Liturghie, iar gestul lui m-a impresionat.

În momentul când Cerul s-a coborât pe pământ, părintele a mâncat din cărbunii aprinși ai Sfintei Împărtășanii. La sfârșit, și eu, și domnul respectiv le-am simțit gustul. După apolis, protocolar, am făcut cunoștință. Era poetul Ioan Alexandru. „Descălecase”, cum îi plăcea să spună, fiind de câteva zile la Văratec și Agapia pentru a scrie *Imnele Moldovei*, o carte de poezie creștină.

Poetul i se adresează părintelui:

— Părinte, suntem astăzi invitați la stăreție de către maica stareță Eustochia Ciucanu. Haideți să-l luăm și pe flăcăul ăsta cu noi. Este seminarist la Neamțu, a cântat frumos Apostolul. Are șansa de a cunoaște oameni deosebiți, unii chiar i-ar putea fi profesori la București.

— Să n-o supărăm pe maica stareță, totuși...

În mintea mea de atunci m-am mirat de reținerea părintelui, poate chiar de temerile lui: era totuși bărbat, era duhovnicul mănăstirii... În mintea mea de atunci... Mai târziu, când m-am însurat, nu m-am mai mirat!

— Lăsați, părinte, pun eu o vorbă bună, pe mine nu mă poate refuza...

Și după o masă gustoasă, cu „o coadă de păstrăv stropită cu o lacrimă de Cotnari”, vorba poetului, ne-am retras într-o cameră răcoasă, cu fereastra spre biserică.

Și cât Rai era acolo... o explozie de lumină înaltă, cu un cer tulburător de albastru; un univers plin de flori în toate culorile pământului... Doamne, ce zi mi-a dăruit Dumnezeu în camera aceea cu miros de tămâie, de busuioc și de flori de tei, devenită parcă un areopag ca în vechea Eladă. În acea cameră, în care Dumnezeu respira pretutindeni, urma să fiu martorul unui adevărat banchet spiritual. Erau prezenți acolo, ca într-o catapeteasmă *sui-generis* românească a sufletului frumos, câțiva corifei ai culturii neamului:

- Preotul profesor Dumitru Stăniloae, învăluit într-un chip de lumină și bunătate. I-am sărutat mâna cu o emoție nedisimulată, iar el mi-a cuprins capul în mâini ca într-o cupă, m-a sărutat pe frunte și m-a binecuvântat:

— Să crești frumos, moldovene: ajunge Dumnezeu în viața ta!

- Doamna profesor Zoe Dumitrescu-Buşulenga – în ochii dânsei am zărit zâmbetul mamei. Lângă ea, un vraf de cărți cu și despre Eminescu; a zâmbit cald, ușor stingherită când i-am sărutat mâna.

Epilog

La câteva zile după ce-am strâns aceste firimituri de amintiri, la care am ținut să vă fac martori, iar ca să mă credeți, depun mărturie-n genunchi, am aruncat o privire prin ele.

Da, am fost contemporan cu Sfinții!

Cu părintele Stăniloae am stat, în mod concret, în preajma unui sfânt. L-am privit în ochi, i-am sorbit cuvintele. M-am împărtășit de înțelepciunea lui, de tăcerile lui cu tâlc, de privirea și de zâmbetul lui. Am gândit oare atunci că preotul cărturar este un sfânt? Nici pomeneală! Mă gândeam cu admirație la cât știe omul acesta. Dar contemporanii lui, cei despre care am vorbit, s-ar fi gândit în vremea lor că este vreun sfânt? Unde mai pui că a fost stigmatizat, întemnițat vreo patru ani, hulit, batjocorit, invidiat... Așa înțeleg că, în afară de martiri, a căror sfințenie strigă pe loc prin sângele vărsat și prin viața dăruită fără regret Domnului Hristos, ceilalți sfinți – cărturari, asceți, ierarhi, preoți, credincioși, mărturisitori etc. – sunt mai degrabă

admirați pentru lucrarea lor sacramentală. Sunt vădiți mai greu în ochii contemporanilor.

Sau părintele Cleopa, sau părintele Paisie, la Sihla și Sihăstria? Vedeam foarte bine că sunt oameni deosebiți, doi asceți, doi rugători aparte, fiecare cu lucrarea lui bine cunoscută. Sfântul Cleopa, cu darul oratoriei, cu traista lui încăpătoare în care ne ducea la Rai pe toți; Sfântul Paisie, cu darul rugăciunii tainice, nerostite.

Ultimul, când m-a binecuvântat, mi-a șoptit: „Ca preot, să ai răbdare”. N-am înțeles mare lucru atunci, răbdarea fiind pentru mine, la vârsta aceea, o categorie inexistentă, abstractă.

Dar am plecat bucuros când a intuit că voi fi preot. Doar mai târziu am învățat că preoția, fără răbdare, nu poate fi: răbdare, răbdare, răbdare.

Așadar, am cunoscut sfinți, le-am sărutat mâinile fără să știu că sărut sfinte moaște, le-am sorbit cuvintele și i-am privit în ochi fără să înțeleg că întrezăresc lumea viitoare – cea a îngerilor care doxologesc Domnului. Dostoievski scria că, dacă vrei să vezi Raiul pe pământ, e suficient să privești în ochii unui copil”. Și ai sfinților, aș îndrăzni să completez eu. M-am împărtășit împreună cu ei din același Potir cu Hristos-Dumnezeu. Am mâncat dulceață de afine făcută de mâinile lor sfinte, am urcat împreună aceiași

munți, am ascultat aceleași păsări, am privit către același cer. Le-am adus darurile de cărți și veșminte, ostenind prin munții Neamțului.

Am descoperit, privind la ei, *omul frumos*, despre care Sfântul Mărturisitor Dumitru Stăniloae spunea că este „ca un suspin hristic pentru lumea de astăzi, adeseori buimacă, care pare să facă implozie morală”; omul frumos care stă de pază la ordinea morală a lumii, care este ca un pom plin de roade pe care, dacă-l scuturi, te umpli de lumină.

Așadar, pot cu toată inima să-i reconfirm, peste atâția ani, prietenului meu din adolescență:

— Nu, nu te-am mințit, Vasilică. Am fost trei zile în Rai!

PS: Ce repede trece vremea... Mai ieri eram „vecinic tânăr și fericit”, când „nu credeam să-nvăț a muri vrodată”, cum zicea prietenul iubit al maicii Benedicta de la Putna; iar azi, toaca sună-n vecernii și-n viața mea. O clipă și veni-va vremea când, timid, voi bate la Porțile Raiului. Când îl voi zări pe Sfântul Mărturisitor Dumitru, voi îndrăzni la o vorbă bună, amintindu-i: „Demult, cândva – dar parcă mai ieri –, ne-am întâlnit în Munții Agapiei. Eu sunt «bulgărele acela de humă însuflețită din Humulești, care nici frumos până la douăzeci de ani, nici

deștept până la treizeci și nici bogat până la patruzeci n-am fost». Darurile acelea pe care le-am cărat prin Munții Stânișoarei au ajuns la prietenii dumneavoastră. Sunt acolo. Pot depune mărturie chiar ei”.

Și cred iarăși, din toata inima, că și mama trebuie să fie acolo să-i spun: „Vezi, mamă, cu cine am umblat hai-hui atunci?”

Și, îndrăznind la iertarea Bunului Dumnezeu, voi îngenunchea cu toată credința mea, cu toate păcatele mele, tainele mele și ale enoriașilor mei, la Porțile Veșniciei și mă voi ruga:

*Sfinților Părinți Mărturisitori Dumitru,
Paisie și Cleopa,
rugați-vă pentru mine, păcătosul!
Amin.*